

4 נזכור | ס. יזהר

נזכור אחים ורעים אשר יחד יצאו עמנו בפלוגות הלוחמים. אנחנו חזרנו והמה לא ישובו עוד. גלים עלו, שטפו וחזרו - המה נותרו על חוף אין שוב.

צעירים יצאו וחסונים, נאים ותמירים, צמח השדה, עד שהשיגם העופרת ורסיסי מוות קטלום.

איש אחר איש נשטפו ונפלו בשדות, כל בן לאמו, כל אב לילדיו, כל אוהב לאוהביו, מלוא כל הארץ.

הלכו ואינם עוד. נדמו בחורים, שאון נעורים חדל.

בעצם תמימות נעוריהם, בעוד הכל חלום ותקווה - הלכו ולא ישובו עוד הביתה.

נזכור את הנופלים אשר אינם עמנו פה היום.

1 מגש הכסף | נתן אלתרמן

לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים
את עקבות יום-הפָּרָךְ וְלִיל קוֹ-הָאֵשׁ.
עיפים עד בלי קץ, נזירים מפרגוע,
ונוטפים טללי נעורים עבריים - -
דם השנים יגשו,
ועמדו לבלי-נוע.
ואין אות אם חיים הם או אם ירויים.
אז תשאל האמה, שטופת דמע-וְקָסָם.
ואמרה: מי אתם? והשנים שוקטים,
יענו לה: אֲנַחְנוּ מִגֵּשׁ הַכֶּסֶף
שֶׁעָלְיוֹ לָךְ נִתְּנָה מְדִינַת-הַיְהוּדִים.
כָּךְ יֵאמְרוּ, וְנִפְלוּ לַרְגְלָהּ עוֹטְפֵי-צֵל.
והשאָר יִסְפָּר בְּתוֹלְדוֹת יִשְׂרָאֵל.

... וְהָאָרֶץ תִּשְׁקֹט. עֵינַי שְׂמִימִים אוֹדְמֵת
תַּעֲמַעֵם לְאֹטָה
עַל גְּבוּלוֹת עֶשְׂנִים.
וְאָמָה תַעֲמַד - קְרוּעַת לֵב אַךְ נוֹשְׁמֵת... -
לְקַבֵּל אֶת הַנֶּס
הָאֶחָד אִין שְׁנֵי...-

היא לִטְקֵס תִּכְוֵן. היא תִּקְוֵם לְמוֹל סְהַר
וְעַמְדָּה, טָרַם-יוֹם, עוֹטָה חַג וְאִימָה.
- - אֶז מִנְגֵד יֵצְאוּ
נַעֲרָה וְנַעַר
וְאֵט-אֵט יֵצְעֵדוּ הֵם אֶל מוֹל הָאָמָה.

לוֹבְשֵׁי חַל וְחִגוֹר, וְכַבְדֵי נַעֲלִים,
בְּנִתִּיב יַעֲלוּ הֵם
הַלוֹךְ וְהַחֲרֹשׁ.

פינה. אבל יום הזיכרון הוא יום לאומי. יום שבו אנחנו זוכרים חברה, לא כאינדיבידואלים, ולכן השאלה היא מה תפקידנו כחברה. יום הזיכרון הלאומי מבקש להפגיש אותנו עם זיכרון שמחייה ומפרה את החיים. יום שמבקש להזכיר לנו את מחויבותנו כלפי הנופלים ומבקש מאיתנו לקחת אחריות על עצמנו - על החיים, על ערכיות החברה ועל איכותה.

3 הרהורים | אשר בר-אמת

אלפיים שנה לא ידע העם הזה עצמאות ועל אף כל שנכתב בספרי ההיסטוריה בדברי ימיהם של כל העמים האחרים שזכו בעצמאות מעולם לא חדל להתגעגע אליה.

כמה למדנו עד כאן וכמה עתידים אנו ללמוד, את מחיריה של אותה עצמאות? את כאב הבגרות - כי עמוק בכל חלום טבוע שברונו... שבכל הגשמה ישנו טעם זר של החמצה.

היכולו אלה שהתרגלו לחלום להתמודד עם כאב הבגרות הזו?

ההיסטוריה הינה מירוץ שליחים בו מעבירים הורים לבניהם את המקל והבנים לבניהם. במשך דורות היה המקל היהודי תורה ומצוות והגות ומוסר. עם חופשי בארצו מעביר גם את עצמאותו ומציאות חייו - לא עוד את מקל נדודיו. עצמאות איננה רק חופש אלא מחויבות. מדינה... איננה רשאית לחלום עצומת עיניים ואפילו לא לגלגל את עיניה לשמים לחפש לה אב גדול ורחום מנחה ומושיע. נותר לה להביט שוב בפועל ידיה ולנסות, שוב לנסות לעשות טוב יותר. רק הם, רק הם שעל מזבחה נפלו ימשיכו להביט בנו כך מתמונותיהם, ממשיכים לחלום, כמותנו פעם... ולחייך.

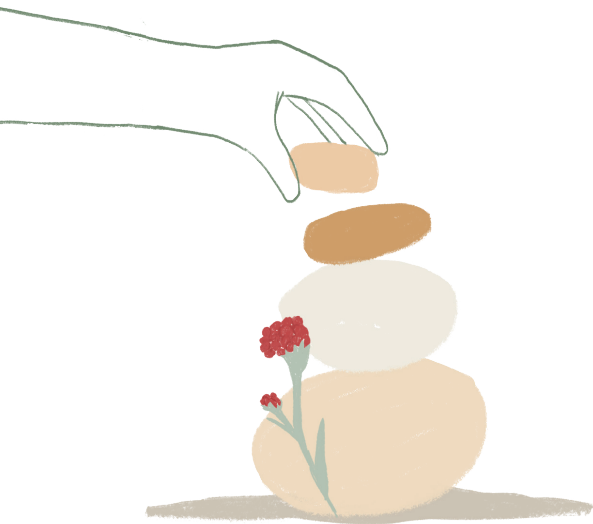

4 נזכור | ס. יזהר

4

- 1 מה עונה ס. יזהר על השאלה ב'מגש הכסף': "מי אתם?"
- 2 על מה רומזים דימויי הטבע: גלים וחוף, שדה וצמח?
- 3 מה אנחנו נדרשים לזכור לפי ס. יזהר? כיצד נכון לעשות זאת?

שאלות לדיון

1 מגש הכסף | נתן אלתרמן

1

- 1 איפה נרמז מצב המלחמה בשיר?
- 2 "היא לְטָקָס תִּכְוֶן" - לאיזה טקס נדרשת האומה להתכונן? באיזה שלב 'אומה' עוטה "חג וְאִימָה"? איך אפשר לעטות אותם יחד?
- 3 האומה מתוארת: "קְרוּעַת לֵב אַף נוֹשְׁמֶת", וגם "שְׁטוּפֶת דָּמַע וְקֶסֶם" - מי היא ה'אומה'? אילו רגשות או נסיבות מתוארות בתיאורים אלה?
- 4 "מי אתם?" אילו הסברים יכולים להיות לכך שהנער והנערה לא מוכרים? מה ניתן ללמוד על חברה ששואלת את הלוחמים מי אתם?
- 5 בשיר נרמזת ביקורת. כלפי מי? על איזה עניין? מה המסקנה?
- 6 האם נכון להתייחס לנופלים כ"מגש הכסף"? מה היחס הנכון מן ה'אומה' בעקבות השיר ומה היחס הראוי לדעתכם?

שאלות לדיון

2 מיזם 'ובחרת בחיים' | נטע ביתן-כפרי

2

- 1 מה ההבדל בין יום אבל ליום זיכרון?
- 2 מה המטרה של יום הזיכרון לפי המאמר?
- 3 במה שונה יחס האומה אל הנערה והנער ב'מגש הכסף' מהיחס המצופה כאן?
- 4 מה ראוי לזכור ביום הזיכרון לפי דברי הכותבת?

שאלות לדיון

להיכרות עם המיזם

3 הרהורים | אשר בר-אמת

3

- 1 "עצמאות איננה רק חופש אלא מחויבות" - מחויבות למה? כלפי מי?
- 2 מה הקשר בין זיכרון לעצמאות לפי הדובר? מה דעתכם/ם?

שאלות לדיון